

The logo for Concerto Budapest, featuring the text 'Concerto BUDAPEST' in white, bold, sans-serif font, enclosed within three overlapping white circles of varying sizes. The background of the entire poster is a photograph of conductor Mihail Pletnyov, looking upwards and to the right, wearing a dark blue shirt.

Concerto
BUDAPEST

Mihail **PLETNYOV**
TAKÁCS-NAGY Gábor
és a Concerto Budapest

2023. DECEMBER 9. SZOMBAT 19.30
Zeneakadémia | Nagyterem

GLINKA

Ruszlán és Ludmilla - nyitány

RACHMANINOV

1. (fisz-moll) zongoraverseny, op. 1

1. *Vivace*
2. *Andante*
3. *Allegro vivace*

- szünet -

CSAJKOVSZKIJ

1. (g-moll) szimfónia, „Téli álmodozás”, op. 13

1. *Allegro tranquillo* – Álmok egy téli utazásról
2. *Adagio cantabile ma non tanto* –
A vigasztalanság földje, A ködök földje
3. *Allegro scherzando giocoso* – Scherzo
4. *Finale* – Finálé

Mihail Pletnyov zongora

Vezényel:

Takács-Nagy Gábor

CONCERTO BUDAPEST SZIMFONIKUS ZENEKAR – zene szenvedéllyel

A Concerto Budapest szimfonikus zenekar Magyarország egyik vezető nagyzenekara. Egyéni hangzásával, nagy ívű műsorszerkesztésével különleges és meghatározó szereplője a magyar és nemzetközi zenei életnek. Széles repertoárja a jól ismert klasszikusoktól napjaink kortárs darabjaiig terjed. Progresszív karaktere elementáris erővel nyilvánul meg zenészei játékában, előadásukat a zene szenvedélyes szeretetével teszik feledhetetlenné a közönség számára is.

A zenekar egyike Magyarország legrégebbi együtteseinek, a több mint százéves múltat magáénak tudható Concerto Budapest elődje 1907-ben alakult meg. Zeneigazgatója és vezető karmestere a 2007-es centenárium óta Keller András világhírű hegedűművész-professzor, a Keller Quartet alapítója.

A Concerto Budapest Keller András személyében és vezetésével a magyar kamarazenélés legnevesebb tradícióit viszi tovább, melyeket Bartók Bélától és Weiner Leótól Végh Sándoron és Rados Ferencen át Kurtág Györgyig ívelő folytonosság és zenei szellemiség fémjelez.

A zenekar állandó vendégei olyan elismert magyar zenészek, mint Takács-Nagy Gábor, Eötvös Péter, Ránki Dezső, Várjon Dénes, Kelemen Barnabás, Baráti Kristóf, Fenyő László, Szűcs Máté, Berecz Mihály és Perényi Miklós, visszatérő nemzetközi vendégzsolistái közé tartozik Gidon Kremer, Heinz Holliger, Isabelle Faust, Khatia Buniatishvili, Lucas Debargue, Mihail Pletnyov és Jevgenyij Koroljov.

A Concerto Budapest tiszteletbeli elnöke Kurtág György, a kortárs zene élő legendája.

KEDVES KÖZÖNSÉGÜNK!

Az idei évad koncertismertetőit egy zenetudós írja. Nem kell megjedni: Mona Dániel zenetörténész valamennyi általa vezetett műsorban vagy a keze alól kikerülő írásban arra törekszik, hogy közvetlen, figyelemfelkeltő és gyakran szórakoztató stílusban hozza közelebb a klasszikus zenét a hallgatókhoz. Ifjúsági programok vezetője, hangversenyek és fesztiválok házigazdája, pódiumbeszélgetések moderátora, zenekritikus és tanár – egyszerűen ismeri a hazai koncertélet történéseit és szereplőit, valamint tudja, hogyan lehet közérthetően beszélni a zenéről. Koncertjeinkre is alkalmazható mottója: **HALLGASSANAK SOK JÓ ZENÉT!**

Mihail Ivanovics GLINKA

Ruszlán és Ludmilla – nyitány

- 1. Glinka második operája 1837 és 1842 között született.**
- 2. A nyitányban leginkább Rossini hatását és energiáit lehet felfedezni.**
- 3. Bár az operát Oroszországon kívül kevés helyen játsszák, a nyitány a szerző leggyakrabban előadott műve.**

Szeretem az operanyitányokat, mert tömörek, rövidek, megalapozzák egy egész opera hangulatát, gyakran előrevetítik a cselekményét, mégis könnyen befogadhatók, sőt fülbemászók. Szeretem őket, mert általában izgalmas háttértörténet húzódik mögöttük. Egy szerző nem ír véletlenül operát; arra meg kell érni, azt meg kell tervezni. Pláne, ha az embert nem támogatják a szülei szenvedélyében, és elküldik hivatalnoknak. Hivatalnoknak lenni persze hasznos is lehet: Glinka például így lett jóban Puskinnal. Aztán egy olasz operatársulat révén Szentpéterváron megismerkedett Rossini zenéjével, majd Itáliába utazva Donizetti és Bellini operáit hallgatta. Hiába az atyai tiltás, innen már nem volt megállás. 1836-ban elkészült első, *Életünket a cárért* című operája (siker), majd 1842-re kész lett a *Ruszlán is* [mérsékelt siker]. Utóbbihoz természetesen barátja, Puskin szövegét választotta. A költőnek azonban igen jó indoka volt, hogy ne írja meg a librettót: meghalt egy párbajban. Glinka szöveg nélkül kezdett komponálni, végül két kolléga segítségével csak összeállt a Puskinhoz képest közepszerű szövegkönyv. Régi operai hagyományokat követve az öt év alatt komponált művet már próbálták, amikor Glinka megírta a nyitányt. Egy berobbanó és kirobbanó függönyzenét, amely nélküli a lassú bevezetést, a túlzott drámát vagy a mozaikszerű témakezelést. Lendületes, ritmikus, határtalan, de azért kontrasztokkal sem spóroló zene, amely megágyaz a féltékenységet, szerelmet, varázslókat, boszorkányokat, hőstetteket, harcot és csábítást felvonultató mesének.

Szergej RACHMANINOV

1. (fisz-moll) zongoraverseny, op. 1

- 1. Az 1891-ben befejezett művet a szerző huszonhat évvel később jelentősen átdolgozta.**
- 2. A darab három tételből áll: viharos nyitány, romantikus lassú tétel, virtuóz finálé.**
- 3. Rachmaninov összesen négy zongoraversenyt írt élete során.**

Ismerik az Igudesman & Joo duó produkcióját, amelyben széles falécekkel szólaltatják meg Rachmaninov egyik zongoraprelűdjét, mert a szerzőnek olyan nagy keze volt, és ezáltal akkora akkordokat írt, hogy átlagember le se tudja játszani őket? Minden viccnek igaz a fele: érdemes figyelni rá, hogy Rachmaninov tényleg előszeretettel használ örült oktávmeneteket és hatalmas hangzatokat a zongoraműveiben. Most sem kell sokáig várunk, a nyitótétel zongorabelépése azonnal emlékeztet minket, hogy miért szeretjük annyira Rachmaninovot: szenvedély, virtuozitás, dallamosság, ja, és még szenvedély. Ez a mű olyan temperamentumos, mint egy lehetetlent nem ismerő konzis fiú. De hiszen épp erről van szó: a szerző tizenhét-tizennyolc évesen komponálta a darabot, amikor még a moszkvai konzervatórium hallgatója volt. Ifjúíu hév, „ide nekem az oroszánt is” hangulat, miközben rengeteg érzelm (szerelem? csalódás? hála?), félelem, talán némi erőszak és világmegváltás is vegyül a műben, amelyet Rachmaninov később átdolgozott. „Most már nagyon jó” – írta a fiatalos frissességét megőrző, de már az érett stílussal felvértezett versenyműről. Azóta ebben a formában játsszák. Egészen elképesztő látni a műsorlapon az „op. 1” jelzést is. Ez tehát Rachmaninov első olyan kompozíciója, amely kiérdemelte a műjegyzékbe kerülést. Az pedig már csak hab a tortán, hogy a szerző ugyancsak fiatalkori operáját, az *Alekót* épp a mostani koncerten utána következő Csajkovszkij méltatta nagyon, míg később az érett komponistát kétszer is Glinka-díjjal tüntették ki.

Pjotr Iljics CSAJKOVSKIJ

1. (g-moll) szimfónia, „Téli álmodozás”, op. 13

- 1. A mű 1866-ban készült el, Csajkovszkij még abban az évben átdolgozta, majd 1874-ben tovább csiszolgatta.**
- 2. A szimfónia négy tételből áll: álmodozó nyitány, szelíd és dallamos lassú tétel, visszafogott és vidám scherzo, valamint népdalon alapuló finálé.**
- 3. A „Téli álmodozás” címet (akárcsak az első két tétel programszerű alcímét) maga a szerző adta.**

Igazságot Csajkovszkij többi tématikájú művének! Ezzel tüntethetne mindaz, akit nem elégít ki, hogy decemberben annyi helyen és annyiféleképpen láthatja *A diótörőt*. Imádjuk *A diótörőt* – ne is próbálják meg tagadni! –, de a szerző több darabjával is ünnepelhetjük a tél eljövetelét és várhatjuk a karácsonyt. Ott van az *Évszakok* „November” és „December” tétele. Vagy a „Téli álmodozás”, vagyis Csajkovszkij első kísérlete a szimfónia műfajában. „Álmok egy téli utazásról” – szól az első tétel címe. A kezdőtaktusokban nem is olyan nehéz behallani *A diótörővel* rokon hangzásokat. Ez elsősorban Csajkovszkij egészen kivételes hangszerelési tehetségének köszönhető: olyan finoman találkoztatja a különböző hangszíneket, hogy tényleg álomszerű, varázslatos hangzásvilágot hoz létre. A zene persze hamarosan kinövi a balett kereteit, tovább duzzad, és egy táncműnél jóval szabadabban kezeli a tempóváltoztatásokat is. A második tétel „A vigasztalanság földje. A kódók földje” címet kapta. A szerzői utasításban ott találjuk a „cantabile” szót, amely felkészít minket: itt bizony énekelni fog a zenekar. Az oboa széles dallama és a fuvola feleletei akár a tavaszra is utalhatnának, de a zenekari hőtakaró egyértelműsíti, hogy fehér, békés, téli tájat látunk a füleinkkel. A scherzóban démoni vagy gúnyos hangok helyett azonnal a hópehelyek táncát eszünkbe juttató zene szólal meg. A korábbi szonátájából átmentett anyagot követően Csajkovszkij első zenekari keringőjét halljuk a trióban. Végül a sok havas és jeges kép után a fináléban eljutunk a tavaszközöntésig. A szerző egy búcsúzásról szóló orosz népdalt vesz alapul, amelyet a lassú, baljós bevezetés után ünnepélyesen visz diadalra.

Mihail PLETNYOV zongoraművész

„Kétség nem fér hozzá: Pletnyov a lehető legnagyobb igényességgel, a részletek iránti teljes felelősséggel zongorázik, billentése különlegesen magas, sőt érzéki.” Így jellemezte egy hazai kritikus az orosz karmester-zongorista Mozart-játékát, s bizonyára nem az volt az első alkalom, hogy hallhatta őt. Mihail Pletnyov 1987 óta a magyar koncertpódiumok visszatérő vendége, s méltán vált többek közt a budapesti közönség kedvencévé is. Huszonegy évesen megnyerte a moszkvai Csajkovszkij Nemzetközi Zongoraversenyt, és azonnal lenyűgöző világ körüli turnékra szóló meghívásokkal halmozták el. Karrierje egy időre a vasfüggönyön belül rekedt, hiszen mikor a Szovjetunió bevonult Afganisztánba, Pletnyov meghívásait lemondták. Mindezt sztoikus nyugalommal vette tudomásul, és tanítani kezdett. Visszatekintve gazdagító időszakként értékelte ezeket az éveket, amelyek lehet, hogy a korai kiégéstől mentették meg. A szovjet rendszer összeomlását követően úgy döntött, kipróbálja magát a karmesteri hivatásban is: megalapította az Orosz Nemzeti Zenekart, amelynek azóta is vezető karmestere. Zongoristaként óriási repertoárt és számos lemezfelvételt tudhat magáénak, s komponistaként is aktív. Mihail Pletnyovot a Concerto Budapest rezidens művészeként több alkalommal is köszönthettük már a pódiumon karmesterként vagy zongoraművészként. A két évtizede Svájcban élő művész számos egyéb elismerés mellett több Echo Klassik- és egy Grammy-díj birtokosa is.

TAKÁCS-NAGY Gábor karmester

Budapesten született, nyolcéves kora óta hegedül. A Liszt Ferenc Zeneakadémia hallgatójaként 1979-ben első díjat nyert a Hubay Jenő Hegedűversenyen, ezután Nathan Milsteinnél tanult. Kamarazene-tanárai Rados Ferenc, Mihály András és Kurtág György voltak. 1975 és 1992 között alapítója és vezetője volt a világhírű Takács Kwartettnak, és olyan legendás művészekkel szerepelt együtt, mint Yehudi Menuhin, Solti György, Isaac Stern, Paul Tortelier és Msztyiszlav Rosztropovics. Több felvételt készített a Decca és a Hungaroton számára. 1996-ban Várjon Dénessel és Szabó Péterrel megalapította a Takács Zongorás Triót. Ugyanezen év óta a Genfi Konzervatóriumban a vonósnégyes szak professzora. Rendszeresen ad mesterkurzusokat több nemzetközi akadémián. 1998-ban Tuska Zoltánnal, Papp Sándorral és Perényi Miklóssal megalakította a Mikrokozmosz Vonósnégyest. 2008-ban arra vállalkoztak, hogy Bartók összes vonósnégyesét felveszik. 2001-ben kezdett vezényelni, ami mára fő tevékenységévé vált. 2005-ben alakította meg a Camerata

Bellerive vonószekart, amelynek székhelye az évente megrendezett genfi Bellerive Fesztivál, ahol művészeti vezetőként is dolgozik. 2007-ben nevezték ki a Verbier Fesztivál Kamarazenekara zeneigazgatójának. Szintén 2007 óta első számú vendégkarmestere a Concerto Budapestnek és a MÁV Szimfonikus Zenekarnak, valamint rendszeresen vezényli az Irish Chamber Orchestrát. 1982-ben Liszt-díjat kapott. 2017-ben Bartók–Pásztory-díjjal, 2021-ben pedig Magyarország Érdemes Művésze díjjal és Prima Primissima díjjal tüntették ki. Világszerte a magyar zene, különösen Bartók Béla művei egyik legavatottabb előadójának tartják.

9 DECEMBER 2023 19.30 | LISZT ACADEMY, GRAND HALL

Mikhail **PLETNEV**, Gábor **TAKÁCS-NAGY** and the Concerto Budapest

GLINKA: Ruslan and Lyudmila - Overture

RACHMANINOV: Concerto for Piano in F sharp minor, no. 1, Op. 1

TCHAIKOVSKY: Symphony in G minor, no. 1, (Winter Daydreams), Op. 13

Mikhail Pletnev piano

Conductor: **Gábor Takács-Nagy**

Glinka's Ruslan and Lyudmila is an opera based on a poem by Pushkin. Moreover, it is one of the first emblematic pieces of the Russian classical musical style. Its more popular part is the explosive and energetic Overture, the main theme of which makes use of the jubilant chorus of Act 5. At the same time, the love theme of Ruslan's aria also appears played by the low string instruments. The next pieces are two from the first harvest, both of which are rarely played Russian orchestral works. Enchanted by Grieg's piano concerto, Rachmaninov composed his first Concerto for Piano at the age of 17. This piece differs much from his second and third concerti. Although the first lacks outstanding melodies, it surprises the audience with its youthful vividness and drive. Mendelssohn and Schumann, both famous western contemporary composers, inspired the 26-year-old Tchaikovsky's Symphony No. 1. His former professor, Anton Rubinstein, sent it back to the composer to correct and re-compose it after vehement criticism. The piece was performed only much later with huge success. Critics appreciated the orchestration and its pure Russian tone. "Although it is still immature in many respects, it is more meaningful and better than any of my more mature pieces," Tchaikovsky stated in one of his letters with the favouritism of a man talking about his first child.

AZ ÉLMÉNY a legszebb ajándék

**ADVENT NÉGY VASÁRNAPJÁN KÜLÖNLEGES KEDVEZMÉNNYEL
VÁSÁROLHATJA MEG HANGVERSENYJEGYEIT.**

2023. december 3-án, 10-én, 17-én és 24-én,
a Concerto Budapestnek a január 1. és március 31. közötti időszakra
meghirdetett valamennyi saját szervezésű hangversenyére
extra 30% kedvezmény, online vásárlás esetén!

Kupunkód: **CONCERTOADVENT30**

**Concerto
BUDAPEST**

 concertobudapest.hu

 [concertobudapest](https://www.facebook.com/concertobudapest)

 [concerto_budapest](https://www.instagram.com/concerto_budapest)

KULTURÁLIS ÉS INNOVÁCIÓS
MINISZTERIUM